

har mistet arbejdspladser. Men der er ingen tvivl om, at Læsø er den dårligst stillede, og det er også derfor, den får det højeste tilskud. Der er der virkelig et problem, og det er vel også derfor, Nordjyllands Amtsråd så positivt er gået ind i at støtte den.

Så forstår jeg på Enhedslisten, at de gerne vil til at flytte rundt med pengene fra det ene ministerium til det andet. Det har jeg ingen bemærkninger til, men jeg har i al fald som medlem af regeringen haft den opfattelse, at det her skulle holdes udgiftsneutralt i forhold til de budgetter, jeg havde. Det er så baggrunden for, som også ordføreren fra Socialdemokratiet sagde før, at det er blevet sådan.

Hvis man under udvalgsbehandlingen har spørgsmål at stille eller ting, man ønsker at vide fra undertegnede, skal jeg selvfølgelig gerne levere svar, men jeg håber på, at vi får det her vedtaget for de tre øer, som dog ikke er de mindste her i landet.

Mariann Fischer Boel (V):

Jamen er indenrigsministeren ikke indforstået med eller enig i, at problemerne for de 27 småøer i realiteten er de samme som for de tre øer, vi her har snakket om, altså Ærø, Samsø og Læsø?

Der ligger et gammelt beregningsgrundlag tilbage fra midten af 1980'erne. Tingene har ændret sig voldsomt siden, bl.a. de krav, der har været stillet fra Skibstilsynet for at farvandene kunne besejles på en sikker og fornuftig måde. Det er vi jo alle sammen enige i. Er det i realiteten ikke nøjagtig de samme problemer, som de 27 småøer står i, uanset at de så har tredelingsproblemet?

Kan indenrigsministeren bekræfte, at det er sådan?

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg må hellere sige, at jeg kan delvis bekræfte, at vi har nogle af de samme problemer, men nu er det altså ikke det, der er til behandling for øjeblikket.

Jeg mener trods alt efter de samtaler, jeg har haft med nogle af dem, som ejer de øer, eller de kommuner, der ligger i nærheden, at vi faktisk for en del af øernes vedkommende løser problemer ved nogle af de tilskud, vi giver på andre områder.

Hvis vi går ned på Lolland-Falster, så er det i al fald ret betragtelige tilskud, vi giver til en af de kommuner, der så vidt jeg ved har to øer.

Men jeg har ikke spor imod, at man i en anden sammenhæng tager en samtale om det problem.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 89:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpelse af visse bestyrelsesmedlemmers og direktørers ansvar.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 4/2 99).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Der er her tale om en revideret genfremsættelse af et beslutningsforslag, som vi senest behandlede tilbage i 1996.

Denne gang er forslaget fremsat i lyset af den meget omtalte PFA-sag. Sagen er endnu ikke fuldt afdækket, og der venter tilsyneladende et retsligt efterspil for en række personer med tilknytning til sagen.

Jeg er af den principielle opfattelse, hvad jeg gerne vil understrege her ved indledningen, at det er uheldigt at kaste sig over at lave lovgivning på grundlag af en enkelt sag og dens fremtræden i pressen. Det er heller ikke til at sige, om sagen i øvrigt vil støtte det synspunkt, at anklagemyndigheden har svært ved at løfte bevisbyrden i sådanne sager. Men vi skal selvfølgelig alle sammen følge med i aktuelle sager og hele tiden søge at få de erfaringer, som den slags sager også kan give os, sådan at vi kan følge op i det øjeblik, vi kan se, at der reelt er

nogle udestående problemer, som en anden lovgivning vil kunne bidrage med at løse på en mere tilfredsstillende måde.

Jeg vil derfor på dette tidspunkt vende mig bort fra PFA-sagen og se generelt på forslaget. Forslaget indeholder to elementer. Det første element vil indebære, at et bestyrelsesmedlem kun kan udtræde af bestyrelsen på et bestyrelsesmøde, hvor det så i øvrigt noteres i bestyrelsens protokol eventuelt med angivelse af årsag.

Hertil vil jeg sige, at et bestyrelsesmedlem allerede i dag skal give meddelelse til selskabets bestyrelse, når man ønsker at udtræde. Det fremgår af § 50 i aktieselskabsloven.

Det er altså ikke tilstrækkeligt blot at give meddelelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og/eller til Fondsbørsen. Man skal faktisk give den resterende bestyrelse i selskabet en meddelelse om udtræden.

Jeg har svært ved at se det hensigtsmæssige ved forslaget, når lovgivningen altså allerede har et krav om, at der skal gives meddelelse. Og jeg finder det principielt ikke acceptabelt, om vi i lovgivningen skulle tvinge bestyrelsesmedlemmer til at forblive som ansvarlige for en virksomhed, som de ikke ønsker at tage det videre ansvar for.

Når jeg således afviser en lovændring på det grundlag, der ligger her, er det ikke ensbetydende med, at hverken jeg eller regeringen finder, at det har været smukt at se såkaldt ansvarlige mennesker smide tøjlerne fra et bestyrelsesarbejde og løbe hurtigt i det øjeblik, der stilles kritiske spørgsmål.

Men det er ikke et lovgivningsspørgsmål. Det er et spørgsmål, der er særdeles velegnet at få diskuteret i den almindelige debat, så der bliver en almindelig opbakning til bestyrelsesmedlemmer, der tager deres ansvar alvorligt, og som også bliver der, når der skal laves et vanskeligt stykke arbejde, og som også bliver der til at give også offentligheden de svar, der kan gives på vanskelige og kritiske spørgsmål.

Efter forslagets andet element er hvert enkelt medlem af bestyrelsen omfattet af en kollektiv hæftelse. Den enkelte kan efter forslaget kun frigøre sig fra hæftelsen, hvis han eller hun kan bevise, at der er taget afstand fra de pågældende dispositioner.

Jeg finder også her, at der er nogle principielle uheldige elementer indbygget i denne del af forslaget.

Man vil med forslaget indføre en slags omvendt bevisbyrde, dvs. at man er skyldig, medmindre man selv kan bevise det modsatte.

Omvendt bevisbyrde er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt. Det er et emne, man skal omgås med megen varsomhed og kun bruge, hvor det er klart nødvendigt.

Regulering af beviskrav i lovregler vil under alle omstændigheder være på kant med grundsætningen i retsplejen om bevisbedømmelsesfrihed. Efter denne grundsætning er det overladt til domstolene ved en konkret bedømmelse i hver enkelt sag at afgøre, om der er tilstrækkeligt bevis til at domfælde en person. Denne grundsætning har været gældende i dansk ret siden vores første retsplejelov fra 1916.

En anden indvending, nok så praktisk, er, at lovgivningen også på dette punkt indeholder en regel, der i hvert fald delvis tager højde for forslaget. Et bestyrelsesmedlem har nemlig i dag ret til at få sin mening indføjet i protokollen over bestyrelsens forhandlinger, hvis han eller hun ikke er enig i bestyrelsens beslutninger.

Vælger man ikke at udnytte sin ret på dette punkt, så står man jo unægtelig noget dårligere, hvis der efterfølgende opstår spørgsmål om ansvar for bestyrelsens dispositioner.

Selv hvis man tilkendegiver sin mening og siger fra, kan man alligevel ifalde et ansvar, hvis man har medvirket til gennemførelsen af denne disposition, som man altså har været imod.

Jeg finder derfor, at vi i realiteternes verden, når vi ser på den gældende lovgivning, faktisk har en retsstilling, der gør, at også dette andet element i forslaget i praksis er unødvendigt.

Lad mig til sidst fremhæve, at uanset hvad man gør, og uanset hvor omhyggelig og ansvarlig man er som bestyrelsesmedlem, vil det være vanskeligt at vægre sig mod bedrageri, dokumentfalsk og lign.

Dette faktum bør imidlertid ikke føre til, at man går på kompromis med fundamentale retsprinsipper, blot for at sikre, at man under alle omstændigheder har nogle at drage til ansvar, at man kan pege på nogle, der er skyldige.

I realiteten er det netop vores fastholden, at der skal være et reelt ansvar at gøre gældende for nogle reelle handlinger, man også har haft en mulighed for at tage ansvaret for. Det er den stædige fastholden, der bør adskille os og i realiteten også adskiller os fra de bananrepublikker, der hentydes til i forslagets bemærkninger.

Sammenfattende kan jeg sige, at forslaget, som den daværende regering gav udtryk for ved de tidligere behandlinger i 1993 og 1996, altså fortsat rejser en række spørgsmål af retsikkerhedsmæssig, lovteknisk karakter og derfor stadig ikke er den rigtige vej at gå, og jeg har beskrevet, at vi faktisk på en række af punkterne har en lovgivning, der er tjenlig i forhold til de formål, forslagsstilleren gerne vil nå.

Jeg vil naturligvis følge udviklingen og imødeser resultatet af efterforskningen i PFA-sagen.

Jeg har selv givet udtryk for overvejelser om et slags testamente til selskabet, når man vælger at forlade bestyrelsen.

Jeg vil derfor bestemt ikke afvise, at også denne sag ligesom andre sager efter moden overvejelse kan give anledning til initiativer og til lovændringer. Men også det, jeg nævner her som en slags testamente, er naturligvis også en idé, som bør overvejes grundigt. Også her ville vi kunne risikere blot at slå et slag i den tomme luft for at se handlekraftige ud. Det ønsker vi ikke fra regeringens side, og derfor afviser vi beslutningsforslaget.

Frode Sørensen (S):

Ja, tredje gang er lykkens gang, er der nogle, der siger. Det er i hvert fald tredje gang, forslaget fremsættes.

Sidst var baggrunden dommene i Nordisk Fjer-sagen, som Fremskridtspartiet mente var for milde. Det er muligt, Fremskridtspartiet synes, at nogle slap for billigt, men i en retsstat kan man altså ikke dømmes for noget, som man tror folk er skyldige i. Det skal bevises.

Også denne gang er anledningen en konkret sag, og jeg vil postulere, at vi kan lovgive os ihjel, såfremt vi tror, vi kan forebygge bedrageriske forhold som dem, der tegner sig i horisonten omkring de falske PFA-garantier.

I bemærkningerne til beslutningsforslaget konstaterer Fremskridtspartiet, at fire femtede af bestyrelsen i ejendomsselskabet CVI aktive-rede katapultsædet for at være ude af syne, før man overhovedet havde tænkt tanken: ansvar.

Lad os slå fast, at i henhold til aktieselskabslovens § 50, stk. 1, kan et bestyrelsesmedlem til enhver tid træde ud af bestyrelsen. Bestyrelsesmedlemmet er dog forpligtet til at meddele det til selskabets bestyrelse, til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og til Fondsbørsen.

En flugt fra bestyrelser, som tilfældet er med CVI, er ikke hensigtsmæssig. Ja, jeg synes faktisk, at det er ret forkasteligt, at man straks løber fra sit ansvar, når vinden begynder at blæse én imod. Det virker som faneflugt, når kendte personer på den måde flygter. Men udtrædelse af bestyrelsen friholder ikke bestyrelsesmedlemmet for ansvar for forhold, som fandt sted, mens vedkommende var medlem af bestyrelsen.

Vi har et eksempel herpå i en dom fra Højesteret af den 17. december 1996. Her blev en afgået bestyrelsesformand dømt til at betale erstatning for et andet bestyrelsesmedlems misbrug af dispositionsadgang, efter at bestyrelsesformanden var udtrådt af bestyrelsen.

Forslagsstillerne foreslår endvidere, at en udtræden skal begrundes og ske på et bestyrelsesmøde. Det er sikkert også sådan, det sker i langt de fleste tilfælde, men der kan være personlige årsager, hvor det er unødigt at begrunde det.

Socialdemokratiet kan derfor ikke gå ind for et sådant krav, og Socialdemokratiet kan heller ikke støtte dette beslutningsforslag.

Pia Larsen (V):

Fremskridtspartiet har tidligere fremsat tilsvarende beslutningsforslag, og som tidligere må Venstre afvise at støtte forslaget om at skærpe visse bestyrelsesmedlemmers og direktørers ansvar på dette grundlag.

Fremskridtspartiet henviser i sine bemærkninger til beslutningsforslaget dels til Nordisk Fjer-sagen og dels til den seneste såkaldte PFA-sag og beskæftiger sig i øvrigt med spørgsmålet om bevisets stilling.

Det er noget uklart for mig, om der med formuleringerne i bemærkningerne »er det nødvendigt at betragte reglerne om bevisførelsen« og »der bør ske en opstramning ved at styrke anklagemyndighedens mulighed for at løfte bevisbyrden« menes, at der skal indføres en såkaldt omvendt bevisbyrde.

Venstre er af retssikkerhedsmæssige årsager bestemt ikke tilhænger af omvendt bevisbyrde.

Under alle omstændigheder er det Venstres opfattelse, at hvis vi nu skal forsøge at forholde os til den såkaldte PFA-sag, hvor vi, vil jeg gerne minde om, endnu ikke kender resultatet, fordi efterforskningen ikke er afsluttet og der ikke er afsagt dom, så gælder også her, at hvis nogen vil snyde – for nu at sige det på godt dansk – så kan alverdens omvendte bevisbyrder og vidtgående strafferammer samt overvågende og

velmenende bestyrelsesmedlemmer og direktører ikke forhindre det.

Det er i øvrigt Venstres opfattelse, at strafferammerne for f.eks. dokumentfalsk, som er 8 år, er fuldt ud tilstrækkelige. Det er op til domstolene at udnytte disse strafferammer.

Vi har jo alle sammen i frisk erindring, hvordan magtens tredeling ifølge grundloven fungerer, og dette princip ønsker Venstre fortsat at støtte. Derfor må vi afvise Fremskridtspartiets beslutningsforslag.

Pernille Sams (KF):

Hvis jeg skal være ganske ærlig, er det her forslag udtryk for en værre omgang populisme. Fremskridtspartiet fremsatte det første gang under Nordisk Fjer-skandalen, og nu, da en PFA-direktør bevidst har svindlet og dermed skabt endnu en stor og utrolig ubehagelig sag, synes Fremskridtspartiet åbenbart, at tiden er inde til at give det her forslag et opkog igen.

Virkeligheden er bare, at de to ting jo slet ikke hænger sammen. Selv om Fremskridtspartiets forslag var blevet vedtaget, sidst vi havde det fremme, var PFA-skandalen jo ikke blevet forhindret af den grund. Der er ingen årsags-sammenhæng, og derfor er det useriøst at misbruge situationen til at give det her beslutningsforslag et opkog igen.

Det er reelt umuligt at forhindre, at en direktør kan misbruge sin stilling til at lave helt bevidst svindel, og under alle omstændigheder er det jo allerede totalt ulovligt, så ulovligt, som det overhovedet kan blive. Spørgsmålet er så, om det ville have ændret noget som helst på sådanne sager, at bestyrelsesmedlemmerne havde haft et større ansvar, og svaret er formentlig fuldstændig helt og aldeles, at nej, det havde intet ændret.

Vi i Det Konservative Folkeparti går ind for professionelle bestyrelser, der står til ansvar for deres handlinger. Vi er enige i, at der skal stilles strenge krav til bestyrelsesmedlemmers ansvar, og det afspejler sig jo også i vores lovgivning i dag. Der er et præcist og strengt bestyrelses- og ledelsesansvar i Danmark, og sådan skal det også være, men vi ønsker ikke amerikanske tilstande her i landet. Det mener vi ville være et tilbageskridt.

I relation til forslagens bemærkninger om bestyrelsesmedlemmer, der er trådt ud af en bestyrelse, når jorden begyndte at brænde under dem, skal man jo have én ting i bagehovedet, nemlig at det jo ikke fritager disse bestyrelses-

medlemmer fra ansvaret, at de lige pludselig efterfølgende begynder at løbe, og det uanset hvor hurtigt de løber. Hvis der er sket noget kritiskabelt, mens de var medlemmer af bestyrelsen, ifalder de ansvar, uanset om de efterfølgende går eller ej.

Jeg er i øvrigt glad for at kunne konstatere, at vi i Det Konservative Folkeparti er meget enige i erhvervsministerens betragtninger i denne her sag, og vi er også enige i betragtningerne om, at denne type lovgivning bedst laves, når der ikke er en konkret sag, der verserer i medierne, men hvor man kan tage et overblik over de erfaringer, man har draget i løbet af den periode, den eksisterende lov har virket.

Derfor afviser vi forslaget.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Nu siger fru Pernille Sams, at det er en sammenblanding, fordi det er dokumentfalsk, der er sket i en virksomhed. Jamen det er sådan set ikke det, det drejer sig om, fordi det, der refereres til i bemærkningerne her, er jo CVI International, hvor der endnu ikke er dokumenteret noget som helst hverken ulovligt eller i modstrid med almindelig god opførsel, men alligevel valgte en hel stribe bestyrelsesmedlemmer at flygte og dermed forværre den krise, som CVI-selskabet var inde i i forvejen.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge, selvfølgelig ikke mindst den konservative ordfører, om man synes, at den optræden, som tidligere statsminister Poul Schlüter har udvist i den her sag, minder om det, man kan kalde god skik, og den måde, som et bestyrelsesmedlem bør optræde på, og om ikke det bl.a. kunne give anledning til en overvejelse om, at nogle regler skulle laves om.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Nu har jeg overhovedet ikke drøftet den her sag med vores tidligere statsminister, og jeg vil ikke gå ind og forholde mig til detaljerne i den konkrete sag, men jeg vil gerne sige, nøjagtig som jeg også sagde i min ordførertale, at heldigvis er vores regler sådan, at uanset hvor hurtigt man løber, så ifalder man det ansvar, man ville have ifaldet under alle omstændigheder.

Jeg selv ville have haft temperament til at indkalde til et bestyrelsesmøde og så få sagerne lagt frem på bordet og så få drøftet, hvad det er, der ligger.

Andre har valgt at gøre det anderledes. Det vil jeg ikke stå og forholde mig til, for jeg mener i virkeligheden ikke, det er et lovgivningsmæssigt krav.

Det, vi drøfter her, er ansvaret, og uanset om et bestyrelsesmedlem går, så ifalder han ansvar, hvis han har været med til noget, der har været kritisabelt. Og vi finder, at det er rigtigt, at lovgivningen er sådan, at man under alle omstændigheder er fanget af bestyrelsesansvaret, så man ikke bare kan gå i tide og utide.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Ja, men nu er jeg nødt til at tage Poul Schlüter lidt i forsvar. Der er jo ikke noget, der tyder på, at det er et ansvar, han er løbet fra. Der er ikke noget, der tyder på, at der er foregået noget galt i CVI International. Det, det drejer sig om, er, at fordi en sag bliver ubekvem, fordi der kommer mediestorm, fordi man åbenbart har sat sig ind i noget, man ikke kan overskue, så siger ikke bare Poul Schlüter, men en stribe bestyrelsesmedlemmer på no time, at nu forlader vi bare skuden, hvilket var til stor skade for det selskab, det gik ud over. Det synes jeg da man bør have en holdning til. Det har ikke noget at gøre med, at man løber fra et ansvar på den måde, at man kan blive juridisk dømt for noget; det har noget at gøre med, at man løber fra et ansvar, hvor man er blevet sat til som bestyrelsesmedlem at varetage nogle aktionærers penge.

Jeg troede egentlig, at det med at forsvare aktionærernes penge var et anliggende, der havde større interesse hos Det Konservative Folkeparti, og jeg skal lade være med at antyde, at det kan være, det er, fordi man har et fremtrædende medlem rodet ind i det, at man er så tilpas tilbageholdende her.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg tror simpelt hen, fru Pernille Sams har misforstået vores punkt 1 i bemærkningerne. Der er ikke tale om, at det er nogle bestyrelsesmedlemmer, der løber fra et eventuelt strafansvar. Det, der er tale om, er, at hvis et bestyrelsesmedlem synes, at der foregår ting i selskabet, som vedkommende ikke længere vil stå inde for, så bør man i stedet for at tage bagsiden af en serviet og faxe den til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen – i øvrigt med forkert dato på – med besked om, at nu træder man altså lige ud af selskabet, få indkaldt til et bestyrelses-

møde og begrunde, hvorfor man træder ud. Det kan være, at det er af helbredsmæssige grunde, det kan være, at det er fuldt legitimt begrundet, men det kunne jo også være, at det er, fordi vedkommende ligger inde med en viden om, at der foregår noget i selskabet, som resten af bestyrelsen skal have kendskab til, og som ikke mindst selskabets aktionærer bør have kendskab til.

Så forslaget punkt 1 i bemærkningerne går ikke ud på at ændre på reglerne om, hvorvidt man er strafansvarlig, hvis man begår noget kriminelt, for selvfølgelig er man det, men det er et spørgsmål om, at man delagtiggør andre i form af en betyrelsesprotokol i, hvorfor man træder ud af selskabet.

Pernille Frahm (SF):

Da vores ordfører på området, hr. Ole Sohn, ikke kan være til stede, skal jeg læse hans tale op:

SF finder det vigtigt, at der sikres et sundt, kvalificeret og årvågent ledelsesmiljø i de danske virksomheder. Desværre har den seneste tids turbulens omkring Gefion, CVI International og PFA vist, at den nuværende lovgivning ikke i tilstrækkelig grad sikrer dette. Derfor er SF enig i, at der skal ske en stramning af lovgivningen omkring bestyrelsesmedlemmers ansvar.

Men det er vigtigt, at de nødvendige lovændringer bliver grundigt forberedt og ikke blot hastes igennem, fordi der i offentligheden venter en sag om milliardsvindel. Reglerne om bestyrelsesansvar vedrører jo ikke alene straffetlige bestemmelser, men er også i et ikke ubetydeligt omfang baseret på erstatningsregler.

For at sikre, at vi kommer ordentligt til bunds i de problemer, skandalen omkring Kurt Thorsens selskaber har frembragt, og ikke mindst i bestyrelsesmedlemmernes ansvar i denne forbindelse, har SF kaldt erhvervsministeren i samråd nu på torsdag. Vi har bedt ministeren redegøre for, i hvilket omfang en person ved sin indtræden i et selskabs bestyrelse er forpligtet til at sætte sig ind i selskabets økonomiske forhold, herunder nærmere redegøre for indholdet af ordene »usædvanlige dispositioner« og »dispositioner af stor betydning for selskabet«, som står beskrevet i aktieselskabslovens § 54, stk. 2.

Vi har også spurgt ministeren om følgende: Regeringen overvejer at fremsætte lovforslag om ændringer af selskabslovgivningen, således

at der i en særskilt bestemmelse indføres et eksPLICIT krav om, at advokater eller andre professionelle rådgivere, der er bestyrelsesmedlemmer i et selskab, i situationer, hvor de udfører andre hverv for selskabet, er forpligtet til at lade de forpligtelser, der følger af bestyrelseshvervet, gå forud for eventuelle forpligtelser, der følger af det andet erhverv. Regeringen vil overveje at fremsætte lovforslag om ændringer af selskabslovgivningen, således at der indføres en bestemmelse om, at selskaber er forpligtet til at opstille etiske regler for deres bestyrelsesmedlemmers virke, herunder f.eks. begrænsninger i antallet af øvrige bestyrelsesposter et medlem kan have. Overvejer regeringen på baggrund af den seneste debat om bestyrelsesmedlemmers virke at stramme reglerne for bestyrelsesmedlemmers ansvar og forpligtelser i selskaber?

Ideen med samrådet på torsdag er naturligvis at få en bred og grundig debat om alle de områder, hvor det kan være påkrævet med stramninger af bestyrelsesmedlemmers ansvar og forpligtelser. Da ånden i beslutningsforslaget svarer til indholdet af de samrådsspørgsmål, SF har stillet, støtter vi beslutningsforslaget, men vi vil samtidig stærkt anbefale, at det får en grundig udvalgsbehandling, således at hele problemstillingen bliver ordentligt behandlet.

Egil Møller (DF):

I en verden, hvor mange ting bliver mere og mere komplicerede, kan det være vanskeligt for bestyrelsesmedlemmer og direktører at være alvidende i forbindelse med udøvelsen af deres hverv, og det samme gælder i øvrigt den nuværende regerings medlemmer.

Intentionerne bag beslutningsforslaget er vi i Dansk Folkeparti enige i. Det er et ansvarsfuldt arbejde at være bestyrelsesmedlem eller direktør i et aktie- eller anpartsselskab. Derfor lyder det besnærende og rigtigt at skærpe ansvarsbestemmelserne og strafudmålingerne, uden at vi går på akkord med retssikkerheden.

Inden vi lægger os fast på en bestemt model til en skærpelse af lovgivningen, bør vi undersøge, hvorledes man har løst tilsvarende problemer i vore nabolande.

Dansk Folkeparti støtter beslutningsforslaget.

Morten Helveg Petersen (RV):

Det Radikale Venstre kan ikke støtte beslutningsforslaget. Vi finder, at man skal være varsom med hensyn til at lovgive om enkeltsager,

og vi må påregne, at der muligvis kommer et retsligt efterspil i den verserende PFA-sag, der gør, at man skal være ekstra varsom.

Med hensyn til det konkrete indhold af beslutningsforslagets første del om, at bestyrelsesmedlemmer kun skulle kunne udtræde på et bestyrelsesmøde, synes vi, det er værd at hæfte sig ved, at man allerede i dag skal give meddelelse til bestyrelsen. For det andet, hvad angår kollektiv hæftelse om, at man kun skulle kunne frigøre sig fra hæftelse, hvis man kan bevise, at man har taget afstand fra en disposition, ja, der frygter vi, at det er udtryk for at indføre en form for omvendt bevisbyrde. Det vil sige, at man skulle være skyldig, medmindre man kan bevise det modsatte. Vi synes, der er nogle retssikkerhedsmæssige argumenter og aspekter, som det er vigtigt at forholde sig til i den sammenhæng.

Som det er blevet fremført af indtil flere ordførere, kan man jo altså ikke forhindre alt. Man kan ikke gardere sig mod alle typer af svindel, på trods af at det er ulovligt, og det rejser en mere generel diskussion om, hvad man egentlig kan og skal lovgive om.

Vi kan ikke tilslutte os beslutningsforslaget.

Frank Aaen (EL):

Det bliver sagt af flere ordførere, at man ikke skal begynde at lovgive ud fra enkeltsager. Ja, det er sådan set det, vi næsten altid gør, bare ikke ud fra én enkelt sag, men ud fra en stribe sager, og hvis nogen er i tvivl om, at vi på det her område har en hel stribe sager, vi kan forholde os til, vil jeg gerne med det samme annoncere spørgsmålet til erhvervsministeren om, hvordan det i sager, hvor vi har konstateret bestyrelsesansvar, er faldet ud ved domstolene.

Jeg skal nok formulere det lidt skarpere, sådan at vi kan få det belyst, for det her er jo ikke bare et spørgsmål om Nordisk Fjer. Det er ikke bare et spørgsmål om det, vi har i øjeblikket med CVI. Det er selvfølgelig en lang række andre sager, hvor det jo først og fremmest drejer sig om, at man skal få fastslået, at man ikke bare sidder i en bestyrelse for at hæve honorar. Man sidder faktisk i en bestyrelse for at føre tilsyn med den direktør, den administration, der er, med, at tingene foregår betryggende. Det er indlysende, at der er brug for en opstramning på det her område.

Når det så er sagt, er det knap så indlysende, at beslutningsforslaget her indeholder de vises sten, altså forstået på den måde, at jeg også sy-

nes, at dét med bare at sige, at man skal opstramme anklagemyndighedens mulighed for at løfte bevisbyrden, er en meget gummiagtig formulering, jeg ikke uden videre vil skrive under på, for den kan bruges til både det ene og det andet.

Der er nok ingen tvivl om, at det er noget, der har med lovgivning at gøre, men jeg tror i virkeligheden det største problem, vi har med at kunne føre bevis for, at der er et ansvar at gøre gældende, er, at anklagemyndigheden er for dårlig og i alt for sjælden grad prøver nogle af de her sager ved domstolene. Der tænker jeg selvfølgelig bl.a. på hele selskabstømmeriet, men også på en lang række andre sager, hvor vi simpelt hen ser, at bagmandspolitiet ikke er sin opgave voksen, og dér er vi så ovre i Justitsministeriets regi.

Så jeg tror, det lige så meget er et spørgsmål om, at anklagemyndigheden i højere grad afprøver den gældende lovgivning. Men vi vil altså også godt kigge på, om lovgivningen kan ændres.

Vi ser frem til samrådet, vi får med erhvervsministeren, for at se, om der kommer noget dér, vi kan bygge videre på, og vi vil forfølge sagen videre frem, og selv om det her beslutningsforslag helt åbenlyst ikke kan få flertal, vil vi sige, at vi synes, det er godt, at det kommer frem. Og vi støtter også andre initiativer for at få gjort noget på det her område.

Christian Jensen (FP):

I kølvandet på Nordisk Fjer-sagen rejste Fremskridtspartiet første gang i 1996 problemet vedrørende skærpelse af bestyrelsesmedlemmers ansvar, og det, der skete i Nordisk Fjer-sagen, er vel ikke noget, nogen her i salen vil anbefale til gentagelse.

Vi ved jo også, at man ved flere lejligheder ved stramninger i aktieselskabsloven har lagt op til et større ansvar for bestyrelsesmedlemmer, og vi vedstår også i Fremskridtspartiet, at selvfølgelig er ingen dømt for en overtrædelse af nogen lov ej heller af aktieselskabsloven, før retten har talt.

Fremskridtspartiet vil bare – uden at ændre på bevisbyrden overhovedet – have lettet bevisbyrden for anklagemyndigheden, så flere sager ville blive ført til tops.

Til trods for forskellige stramninger af love-ne, der skulle forhindre sager lig med Nordisk Fjer-sagen, har vi nu igen en sag, der synes at overgå Nordisk Fjer-sagen mangefold, nemlig

PFA-sagerne, hvis slutresultat vi dog ikke kender endnu.

Denne sag viser med al tydelighed, at stramningerne ikke har været skrappe nok. Denne sag viser, at bestyrelsesmedlemmer i mange aktieselskabsbestyrelser i allerhøjeste grad afslører en meget afslappet holdning til deres bestyrelsesansvar. Tilsyneladende har mange bestyrelsesmedlemmer et helt andet forhold til deres bestyrelseshonorar og antallet af bestyrelser, de kan nå at have sæde i.

Det er blot dette, vi i Fremskridtspartiet ønsker at få skærpet og få hold på, således at vi kan undgå disse sager i fremtiden.

Vi ønsker, at når et bestyrelsesmedlem ønsker at udtræde af en given bestyrelse, skal dette foregå på et bestyrelsesmøde i selskabet, hvor grunden til udtrædelsen af den pågældende bestyrelse føres til protokols, således at den efterfølgende bestyrelse kan få kendskab til, hvad grunden til udtrædelsen har været. Dette vil jo også være til beskyttelse af det enkelte bestyrelsesmedlem i en eventuel efterfølgende sag.

Vi er af den opfattelse, at kun ved at tydeliggøre bestyrelsesmedlemmers ansvar vil vi få en ændret holdning til dette at tage en bestyrelsespost ikke blot for at sidde og få honoraret, men også for at leve op til det ansvar og den seriøsitet, man kan forvente i en retsstat som Danmark.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil meget gerne benytte denne her lejlighed til at sige til ministeren, at det her område trænger til en opstramning. Det har jeg sagt før, og det kan jeg simpelt hen ikke forstå at man kan lukke øjnene for at der gør.

Jeg kan derimod ikke støtte det forslag her på grund af bemærkningerne, på grund af indersiderne i forslaget. Men det, der står på forsiden, kan jeg simpelt hen ikke forstå at der er nogen der kan have noget imod.

Der foregår meget uprofessionelt arbejde af professionelle bestyrelsesmedlemmer. De professionelle bestyrelser opstod i gamle dage som alternativet til tantebestyrelser, og det var vel, fordi man havde brug for at have nogle sparingspartnere i bestyrelsen, men i dag går det professionelle på, at man får penge for arbejdet, men at man ikke gør det i mange tilfælde. Selvfølgelig findes der da masser af kvalificeret bestyrelsesarbejde, det gør der da helt klart, men der findes også meget ukvalificeret.

Det er umuligt at sidde i 20-30 bestyrelser og måske have formandsposter i 5-10 store selskabsbestyrelser. Jeg har selv en lille smule erfaring med den slags arbejde, men der er andre kloge folk, som har meget stor erfaring med det, som siger, at man højst kan sidde i en 5-8 sådan lidt større selskabsbestyrelser og have formandspladser i en 2-3 stykker, hvis man skal have mulighed for overhovedet at have overblik over det.

Det, der foregår blandt de mennesker, som sidder i mange bestyrelsesmøder, er rygklapperi, hvor man står i en ring og klapper hinanden på ryggen, for ham, der står foran, kan jeg jo ikke sige noget imod, for jeg sidder som formand i hans bestyrelse osv. Det er det, der findes alt for meget af, og det er ikke kvalificeret.

Men det duer ikke, sådan som Fremskridtspartiet gør, at bruge de her konkrete eksempler, for der er ikke to sager, der er ens. Man kan ikke lave ordentlig lovgivning ud fra det. Det bliver alt for skævt. Og det dér med det kollektive ansvar er ikke til at håndtere; det kan ikke lade sig gøre.

Men der er brug for en opstramning, og derfor ville jeg gerne på et eller andet tidspunkt afgive den betænkning, at vi pålægger regeringen at arbejde med det her meget, meget komplicerede stof. Det er meget, meget mere kompliceret, end det beskrives i bemærkningerne her.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kim Behnke.

Kim Behnke (FP):

Indledningsvis vil jeg godt takke de ordførere, der har støttet forslaget i de forskellige grader, som støtten nu er faldet.

Så over til forslagets konkrete indhold. Da Fremskridtspartiet sidst fremsatte forslaget, var et af kritikpunkterne fra en række af partiernes ordførere, at forslaget ikke var konkret nok. Igen og igen fik ordførerne formuleret, at det jo var nemt for Fremskridtspartiet bare at skrive et beslutningsforslag uden at have nogle kvalificerede bud på, hvad der skal til for at få løst problemerne med disse bestyrelser og bestyrelsesmedlemmer.

Vi har så gjort det i Fremskridtspartiet, at vi har brugt den mellemliggende tid til at kigge os lidt omkring, og det, vi har konstateret, er, at der særligt i tysk selskabsret er to bestemmelser,

som vi har ladet os inspirere af, og det fremgår af bemærkningerne.

Ministeren siger i sin besvarelse, at regeringen ikke kan støtte, at man som bestyrelsesmedlem skal indkalde til et bestyrelsesmøde og give en begrundelse. Men paradoksalt nok slutter ministeren af med at sige, at ministeren selv har overvejet, om bestyrelsesmedlemmer skulle aflevere en slags testamente, når de forlader en bestyrelse.

For os at se er de to synspunkter fuldstændig sammenfaldende. Om det kaldes for et testamente, når man forlader en bestyrelse, eller om man, som vi skriver, i bestyrelsens forhandlingsprotokol skal få ført til protokols, hvad begrundelsen er, for at man udtræder, må være sammenfaldende. Derfor vælger jeg at tolke det sådan, at når vi ellers kigger lidt på den konkrete formulering, så skal vi nok blive enige med regeringen på det her punkt.

Det er der også sagligt belæg for, for det var jo på regeringens initiativ, at vi for et par år siden fik ændret reglerne for revisorer – det var netop også i forlængelse af Nordisk Fjer-sagen – således at hvis en revisor af en eller anden grund udtræder af et selskab, skal det fremgå af revisionsprotokollen, hvorfor revisoren udtræder, sådan at bestyrelsen, sådan at generalforsamlingen og sådan at myndighederne får indsigt i, hvad der er begrundelsen for, at et revisionsfirma pludselig ikke længere vil være revisor.

Det, det handler om, er jo nemlig at forebygge, at der sker de store kollapser i erhvervsvirksomhederne. Det, det handler om, er at forhindre, at vi får disse skandalesager. Og det var argumentationen. Hvis revisorerne skal aflevere en sådan protokol, ja, så vil det være med til at virke forebyggende, og det er nøjagtig det samme, der er vores forventning, hvis man vedtager en regel, som betyder, at bestyrelsesmedlemmer skriftligt skal tilkendegive, hvorfor de forlader bestyrelsen.

Der er flere ordførere, som har givet udtryk for, at det i dag er sådan, at selv om man forlader bestyrelsen, så er man stadig væk ansvarlig for de beslutninger, der er truffet. Det er fuldstændig korrekt. Men som sagt i en kort bemærkning er formålet med at få den her bestemmelse med da også alene at få givet resten af bestyrelsen, aktionærer og offentlige myndigheder indsigt i eventuelle uregelmæssigheder, som kan være årsagen til, at et bestyrelsesmedlem pludselig vælger at udtræde.

Så er der det andet punkt, som regeringen eller rettere sagt ministeren heller ikke er så begejstret for. Ministeren brugte den formulering, at det ville tangere omvendt bevisbyrde.

Vi synes, at vi skal bruge udvalgsarbejdet til at få gjort alle bekendt med, hvordan de tyske regler er, for det er ikke vores opfattelse, at det skal være omvendt bevisbyrde. Det er heller ikke vores opfattelse, at de tyske regler giver anledning til nogen som helst problemer, tværtimod er det vores erfaring, at reglerne fra Tyskland faktisk er med til at skærpe bestyrelsesmedlemmernes aktive deltagelse i arbejdet.

De bestyrelsesmedlemmer, som Kristeligt Folkepartis ordfører så glimrende beskrev som dem, der har bestyrelsesposterne i stabler, dem, der ikke engang gider gøre sig den ulejlighed at åbne kuverten inden bestyrelsesmødet går i gang, men som bare sidder passivt og nikker og så tager honorarcheck, samtidig med at de drikker kaffe og cognac efter bestyrelsesmødet, er de bestyrelsesmedlemmer, som vi skal have aktiveret. Det er dem, vi skal have ændret fra at være passive til at blive aktive bestyrelsesmedlemmer, som hele tiden holder direktionen i en kort snor, som hele tiden sørger for at følge med i, hvad der foregår.

Her har erfaringen fra Tyskland været, at reglen om, at man hæfter for de beslutninger, der træffes, med mindre man aktivt har tilkendegivet i protokollen, at man ikke vil være med, har betydet en opstramning af bestyrelsesmedlemmernes personlige ansvar.

Socialdemokratiets ordfører, hr. Frode Sørensen, har så det synspunkt, at det her er jo bare tredje gang, Fremskridtspartiet kommer med et beslutningsforslag, og det er sådan lidt for billigt, at vi bare kommer her og fremsætter beslutningsforslag. Sagen er jo den, at der har været masser af muligheder for, at Socialdemokratiet, at regeringen, har kunnet følge op, men det har man fravalgt at gøre. Derfor er det selvfølgelig Fremskridtspartiets pligt at fremsætte forslaget igen, når vi mener, at der er grund til det. Og det er en pligt, og det må være en pligt for Folketinget at følge op, når vi konstaterer, at den lovgivning, vi har, åbner op for, at der kan være skandalesager.

Det er Folketingets pligt at få ændret lovgivningen, så vi ikke oplever de skandalesager flere gange, og vi kan derfor fuldstændig afvise hr. Frode Sørensens lidt mærkelig syrlige bemærkning om, at det var spild, at vi overhove-

det skal behandle den her sag. Nej, snarere tværtimod.

Så er der fru Pia Larsen fra Venstre, som er lidt i tvivl om, hvad vi mener med formuleringen om at styrke anklagemyndighedens mulighed for at løfte bevisbyrden. Den formulering er ikke en, som vi i Fremskridtspartiet har fundet på. Nej, det fremgik faktisk klart og tydeligt netop i Nordisk Fjer-sagen, at anklagemyndigheden måtte godtgøre, at hvad angik en række af de bestyrelsesmedlemmer, som var på anklagebænken, kunne man altså ikke føre dem for domstolene, fordi man ikke havde redskaber til at løfte bevisbyrden. Og når man siger det fra anklagemyndighedens side, så bør Folketinget reagere ved grundigt at overveje, hvilke redskaber anklagemyndigheden har brug for, så vi kan slippe for at få de sager igen.

Vi har da nogle bud på det i Fremskridtspartiet, men vi har været lidt kede af at gøre de bud til det konkrete i forslaget, fordi det så nemt bliver en diskussion om de bud, som måske kun er et eller to ud af mange bud på, hvordan man kan ændre reglerne. Men for at løfte sløret: Det er vores opfattelse, at ved at ændre strafferammerne sker der i forhold til vores retsplejelov det, at når disse bliver forøget, så får anklagemyndighederne nogle muligheder for i rent efterforskningsøjemed at gøre nogle ting, som de ikke har mulighed for i dag. Det er en af mulighederne. Vi håber på, at vi under udvalgsarbejdet kan se på, hvilke andre muligheder der er.

Den konservative fru Pernille Sams havde den opfattelse, at det her bare var et populistisk forslag. Ja, hvis det er tilfældet, er populisme jo efterhånden mange ting. Nej, sagen er den, at det her er et nødvendigt forslag, for hvem i Folketinget kan passivt se til, mens vi oplever den ene skandalesag efter den anden i dansk erhvervsliv? For hr. Frank Aaen har jo ret. Skal man lave en liste over de skandalesager, der har været, så bliver den liste jo meget lang, og det er ingenlunde udtryk for populisme fra Fremskridtspartiets side, når vi bringer det op i Folketinget. Vi synes faktisk, det er et problem, at der er flere partier herinde, som ikke synes, at Folketinget skal behandle de her sager. Det er faktisk efter vores mening vores pligt.

Så er der spørgsmålet om, hvorvidt man skal tage udgangspunkt i en konkret sag. Det skal man selvfølgelig passe på med, men hvis det i en konkret sag viser sig, at der er huller i vores lovgivning, ja, så giver en konkret sag jo ofte

anledning til, at man får lappet på lovgivningen.

Fru Pernille Frahm fra SF delagtiggjorde os i nogle synspunkter, som vi også har hørt ordføreren være fremme med i pressemeddelelser, i forbindelse med diskussionen om, hvorvidt der skal være en begrænsning på, hvor mange selskaber man kan sidde i bestyrelsen for.

Den diskussion deltager vi gerne i, men der er jo forskel på, om man sidder i bestyrelsen for Den Danske Bank, eller om man sidder i bestyrelsen for Pedersens Maskinfabrik med tre ansatte. Derfor bliver det en lidt underlig diskussion, hvis man sætter et konkret tal ind i lovgivningen, for det må forventes, at den, der sidder i bestyrelsen for et stort selskab som f.eks. Den Danske Bank, har en langt større arbejdsbyrde end den, der sidder i bestyrelsen for et lille anpartsselskab med nogle få ansatte og med en lille omsætning. Vi har overvejet at gå ind og lave en kvantitativ afvejning, men vi har indtil videre sagt, at det synes vi ikke er klogt, men vi tager gerne en diskussion om det.

Vi er enige med hr. Egil Møller fra Dansk Folkeparti i, at det er overordentlig klogt at studere, hvordan man gør i nabolandene. Vi har i første omgang kastet vores om ikke kærlighed så øjne på de tyske regler og har fundet inspiration på to punkter, som vi har taget med; men der kan meget vel være regler i Norge, Sverige, England osv., som vi kan blive kloge på.

Hr. Morten Helveg Petersen synes, at vi bare skal vente og se, hvad PFA-dommene resulterer i. Men for at det her ikke skal tage afsæt i en konkret retssag, så bør det være sådan, at Folketinget tager stilling ud fra en overordnet betragtning. Og den overordnede betragtning er altså, at vores anklagemyndighed, at vores politimyndigheder, som tager sig af de her sager, ofte havner i blindgyder og ikke er i stand til at få domfældt de personer, ja, end ikke er i stand til at få dem præsenteret for domstolene. Det synes vi faktisk er et problem.

Hr. Frank Aaen fra Enhedslisten støttede forslaget, men stillede sig tvivlende over for, hvorvidt Fremskridtspartiet har fundet de vises sten. Den tvivl deltager vi gerne i. Vi har som sagt den her gang taget afsæt i et par tyske regler, men skulle der udkrystallisere sig andre forslag til at skærpe bestyrelsesmedlemmernes ansvar – hr. Frank Aaen må i den forbindelse gerne

være konstruktiv – skal det bestemt få vores støtte.

Nu er det ganske rigtigt sådan, som hr. Frank Aaen gør opmærksom på, at de problemer, vi her peger på, ikke er nye, og derfor deltager vi gerne i at få en liste fra Erhvervsministeriet eller fra Justitsministeriet over de mange problematiske sager, der har været, for dem kan man sikkert blive klog af at kigge på.

Endelig skal jeg slutte med at sige til Kristeligt Folkeparti, at betragtningerne om de ukvalificerede bestyrelsesmedlemmer er vi fuldstændig enig i. Men det vil være svært at fastslå i en erhvervs- og selskabslovgivning, at man skal have visse kvalifikationer for at kunne sidde i en bestyrelse, særlig når det, som det ofte ender med, ikke er uddannelsesmæssige kvalifikationer, men rent menneskelige kvalifikationer, som f.eks. at ville påtage sig et ansvar for noget, som man måske ikke synes er særlig behageligt.

Men tak for denne første behandling. Vi glæder os nu til udvalgsarbejdet, og så håber vi, at det her beslutningsforslag kan udkrystallisere sig i nogle konkrete opstramninger i lovgivningen, og at vi dermed kan hindre, at der fremover kommer skandalesager i dansk erhvervsliv – eller i hvert fald være med til at hindre det.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 173: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.
Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 3/2 99).

Lovforslaget sættes til forhandling.